

POINT (Promotion of Indigenous and Nature Together)

ပွိုင့် (ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့)
သတင်းစာစောင်

Volume - 2, Issue # 2 (June 2015)

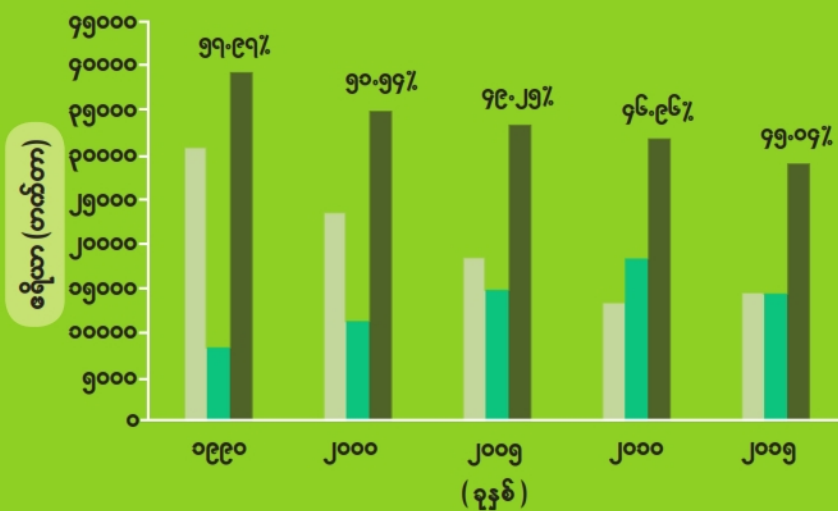
ဓာတ်တမ်း

- (၁) အပြန်အလှန်အကျိုးပြုမည့် REDD+ လုပ်ငန်းများနှင့် ဒေသခံ ပြည်သူ့ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများ (CF)။
- (၂) ဌာနတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများဆိုင်ရာ တီထွင်ကြံဆမှုများ။
- (၃) မလေးရှားနိုင်ငံ၏ ဌာနတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ သစ်တော ပြုန်းတီးမှုဒဏ်အား များစွာခံရ။
- (၄) ချမ်းသာခြင်းရှုထောင့်၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်းရှုထောင့်၏ ဂုဏ်သိက္ခာ ကွာခြားပုံ။
- (၅) ပွိုင့် (ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့)၏ လှုပ်ရှားမှုများ။
- (၆) ပွိုင့် (ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့)မှ ထုတ်ဝေသော သတင်းစာ စောင်၊ လက်ကမ်းစာစောင်၊ ကာတွန်းစာအုပ်နှင့် ပို့စတာများ။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်တောပုန်းလွှမ်းမှု အခြေအနေ

ဥပဒေအရ ခွဲခြား ထုတ်မှတ်ထားခြင်း	ဧရိယာ (ဧက)	ခြေဧရိယာ၏ ရာခိုင်နှုန်း
ကြီးပိုင်း (RF)	၁၂,၁၈၄,၂၉၁	၁၈.၀၀
ကြီးပြင်ကာကွယ်တော (PPF)	၄,၀၉၄,၉၆၀	၆.၀၅
ကာကွယ်တော ဧရိယာ (PAS)	၃,၅၁၀,၆၈၅	၆.၆၇

မြန်မာနိုင်ငံရှိ သစ်တောပုန်းလွှမ်းမှု ပြောင်းလဲခြင်း

သစ်တောပျက်စီးမှုဆိုင်ရာ အချက်

- ကြီးပိုင်းနှင့် ကြီးပြင်ကာကွယ်တော (မြန်မာနိုင်ငံဧရိယာစုစုပေါင်း၏ ၃၀%)
- ကာကွယ်တောဧရိယာ (မြန်မာနိုင်ငံဧရိယာစုစုပေါင်း၏ ၁၀%)

၂၀၁၅ ခုနှစ် သစ်တောသယံဇာတ ခန့်မှန်းချက်အချက်အလက်

Source: Planning and Statistics Division, FD

“ ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း၏ ရည်မှန်းချက်မှာ ၂၀၃၀ခုနှစ်တွင် ဒေသခံအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော ၉၀၉၀၀၀ ဧကတိုးမြှင့်စေရန်ဖြစ်သည်။ ”

အပြန်အလှန်အကျိုးပြုစဉ်
REDD+ လုပ်ငန်းများနှင့်
 ငွေသင်္ဘောပြည်သူ
 အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော
 လုပ်ငန်းများ (CF)

ငွေသင်္ဘောပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများ

ငွေသင်္ဘောပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များကို ၁၉၉၅ ခုနှစ် ကတည်းကထုတ်ပြန်ခဲ့ရာ ယခုဆိုလျှင် ၁၈နှစ်ကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့အချိန်တွင် သစ်တောဝန်ထမ်းများ၊ အရာထမ်းများ၊ သစ်တောနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်နေသူများအနေဖြင့် ငွေသင်္ဘောပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများအကြောင်းကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ သိရှိနားလည်ပြီး၊ အတွေ့အကြုံများလည်း ရရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။

ငွေသင်္ဘောပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများသည် သစ်တောများစီမံအုပ်ချုပ်ခွင့်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၊ ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့်ဆိုင်ရာလုပ်ပိုင်ခွင့် (**Empowerment**) အားငွေသင်္ဘော (**Decentralization**) လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ပြီး မြန်မာ့သစ်တောမူဝါဒ (၆) ရပ်နှင့် စဉ်ဆက်မပြတ် သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်စေရေးအတွက်အရေးပါသော ပြည်သူ့ပဏ္ဍိတလုပ်ငန်းစဉ်လည်းဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း နှစ် (၃၀) အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍပင်မ စီမံကိန်း (၂၀၀၁-၀၂ မှ ၂၀၃၀-၃၁) တွင် ငွေသင်္ဘောပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများအား ဧကသန်းပေါင်း (၂.၂၇) သန်းထိတည်ထောင်နိုင်ရန် ရည်မှန်းချက်ကြီးမားစွာဖြင့် ထည့်သွင်းထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မူလက ပြုန်းတီးနေသောသစ်တောများ ပြန်လည်တည်ထောင်ရေးနှင့် ငွေသင်္ဘောပြည်သူများအတွက် ထင်းလိုအပ်ချက် ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရေးကို အဓိကရည်ရွယ်ခဲ့သော်လည်း ယနေ့အချိန်တွင် ငွေသင်္ဘောပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ငွေသင်္ဘောပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများအပေါ်ထားရှိသည့် မျှော်မှန်းချက်များမှာ တိုးတက်မြင့်မားလျက်ရှိပါသည်။

ယခင်ကငွေသင်္ဘောပြည်သူများ အတွက် သစ်၊ ထင်း၊ ဝါးစသည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အခြေခံလိုအပ်ချက်ကိုဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်

ထားပြီး ယခုအချိန်တွင် ဈေးကွက်ကိုဦးတည်သော၊ လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အကူပြုနိုင်သော ငွေသင်္ဘောပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများအဖြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေးအတွက် ဆောင်ရွက်လာလျက်ရှိကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေ၏ ၇၀ % ကျော်သော ပြည်သူများသည် ကျေးလက်ဒေသနေပြည်သူများ၊ သစ်တောကိုမှီခို၍ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုရသူများဖြစ်သဖြင့် ငွေသင်္ဘောပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျော့ချရေးနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ အစားအစာဖူလုံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် အလွန်အရေးပါသည့်လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်လာကြပါသည်။

ဒေသတစ်ခုချင်း၏ ရေမြေရာသီဥတုအပေါ်မူတည်၍ ငွေသင်္ဘောပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းတစ်ခုချင်းအလိုက် စီးပွားဖြစ်ထုတ်ကုန်များ ထုတ်လုပ်ရောင်းချနိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဆက်စပ်ဌာနများကပါ ပူးပေါင်းပါဝင်ကူညီပေးလျက်ရှိပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ငွေသင်္ဘောပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း အဖွဲ့ဝင်များ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများအတွက် အသေးစားချေးငွေအစီအစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ အသက်မွေးမှုအတတ်ပညာသင်တန်းများ ပို့ချသင်ကြားပေးခြင်း၊ ဈေးကွက်ဖော်ဆောင်ပေးခြင်း၊ ကျေးရွာတစ်ရွာထုတ်ကုန်တစ်ခုဖြစ်လာစေရေး ဆောင်ရွက်ခြင်းသည့် အစီအစဉ်များကို ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ပေးလျက် ရှိပါသည်။

ထို့အပြင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများသည် ပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအဖြစ် ရပ်ရွာဒေသအတွင်း ရာသီဥတုမျှတစေရုံသာမက ဒေသအတွက် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လျော့ပါးသက်သာစေရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တားဆီးကာကွယ်ရေးအတွက်သော်လည်းကောင်း အရေးပါသည့် သဘာဝသယံဇာတများ၊ တံတိုင်းကြီးများအဖြစ် တိုးတက်ရှုမြင်လာကြပါသည်။ တနည်းအားဖြင့် ငွေသင်္ဘောပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများသည် လူမှုစီးပွား

ဒေါက်တာထောင်းနိုင်ဦး၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ သစ်တောလူတေသနာဌာန

ယခုအခါ **REDD+**တွင် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ် တောလုပ်ငန်းများကို အခြေပြုအကောင်အထည်ဖော်ရန် စမ်းသပ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည် **(Community-based REDD)+** ။ အဓိကအကြောင်းအရင်းမှာ ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း ပြည်သူ့လူထုကိုဗဟိုပြုသော သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင်ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းသည် -

- လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်၌ ပြည်သူ့လူထုကိုယ်တိုင်ဦးစီးဦးဆောင်ပြု၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်သော သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်ဖြစ်ခြင်း၊
- မြေနှင့်သစ်တော သယ်ယာပို့ဆောင်ပို့သော စနစ်ဖြစ်ခြင်း၊ အကျိုးအမြတ်ခံစားခွင့်ပြုသောစနစ်ဖြစ်ခြင်း၊ မူဝါဒဥပဒေအထောက်အပံ့အခိုင်အမာရှိသော စနစ်ဖြစ်ခြင်း၊
- သစ်တောအသုံးပြုသူများအကြား ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်းတကျရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်၊ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်ရှိသောစနစ်ဖြစ်ခြင်း၊
- ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျော့ချရေးနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အထောက်အကူအပြု ဆုံးနည်းစနစ်ဖြစ်ခြင်း၊
- သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းများနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို ချိတ်ဆက်ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊
- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ စိတ်ဝင်စားမှုအများဆုံး သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်းစနစ်ဖြစ်ခြင်းနှင့်
- တိုင်းရင်းသားရိုးရာဓလေ့များနှင့် ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို အခြေပြုသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ခြင်း။

စသည့် အလားအလာကောင်းများကြောင့် အနာဂတ်သစ်တောအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ **REDD+** လုပ်ငန်းစဉ်တွင်လည်းကောင်း ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာလည်း မလွဲမသွေပိုမိုကျယ်ပြန့်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။

REDD + လုပ်ငန်းများ

ကျေးရွာအစုအဖွဲ့များသည် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်း၏ အခြေခံကျသည့် အဖွဲ့ဝင်ယူနစ်များဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လျော့ပါးသက်သာစေရေး လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည့် သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းနှင့် သစ်တောအတန်းအစားကျဆင်းခြင်းမှ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုလျော့ချခြင်း **(REDD+)** လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများ၊ အဖွဲ့ဝင်များကို အခြေပြုဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက်လည်း အလေးထား စဉ်းစားဆောင်ရွက်လာကြပါသည်။

(REDD+)သည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲဖောက်ပြန်ခြင်းကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် အထောက်အကူပြုနိုင်ရန်အတွက် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ သစ်တောသယ်ယာပို့ဆောင်ရေးကို ကာကွယ်ရန်၊ ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ စီမံအုပ်ချုပ်

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျော့ချရေး၊ ရာသီဥတုသာယာမှုတရား၊ ရေ မြေထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးသည် ဘက်စုံအကျိုးကျေးဇူးများကို ပေးစွမ်းနိုင်သည့် ပြည်သူ့ဗဟိုပြုသစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်း (တနည်းအားဖြင့်) ပြည်သူများ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့်ရသော သစ်တောလုပ်ငန်းများအဖြစ် ရှုမြင်လာကြပြီး တိုးတက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လာကြပါသည်။

ယနေ့အချိန်အထိ နိုင်ငံနှင့်အဝှမ်း အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောအသုံးပြုသူအဖွဲ့ (၈၂၈)ဖွဲ့၊ အဖွဲ့ ဝင် (၃၂၇၅၂) ဦးဖြင့် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော (၂၀၁၈၃၂) ဧကကို စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပြီးလိုအပ်သော ကျွမ်းကျင်မှု၊ နည်းပညာများဖြန့်ဖြူးခြင်းနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း များကို သစ်တောဦးစီးဌာန၊ အပူပိုင်းဒေသစီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာနနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများက တက်ညီလက်ညီဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများ ထိရောက်စွာ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့်လုပ်ငန်းအဖွဲ့ **(Community forestry National Working Group - CFNWG)** ကို ဆက်စပ်ဌာနမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာန ဦးစီးရုံးချုပ်၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များတွင်လည်း ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းအဖွဲ့ **(CF Unit)** များကို ဖွဲ့စည်း၍ ဆောင်ရွက်နေကြပြီဖြစ်သည်။ တနည်းအားဖြင့် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများကို သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ခရိုင်သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်မှုစီမံကိန်းများတွင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းလျက် ပြည်သူ့ဗဟိုပြု သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

နိုင်ရန်နှင့် အကျိုးရှိရှိအသုံးချရန်အတွက် ထောက်ပံ့ကူညီမှုသည် အစီအစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ **(REDD+)** အန္တိမရည်ရွယ်ချက်မှာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျော့ပါးသက်သာရေးအတွက် နိုင်ငံအဆင့် တစ်နိုင်ငံလုံး လွှမ်းခြုံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပြီး ဆက်စပ်အကျိုးကျေးဇူးများဖြစ်သည့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းရေး၊ ရေဝေရေလဲဒေသထိန်းသိမ်းရေးစသည့် အကျိုးကျေးဇူးများရရှိစေရေးအတွက် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအားလုံး ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း **(REDD+)** အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူလူထု၏ လူမှုစီးပွားနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုစနစ် **(Safeguard Information System)** ကို မဖြစ်မနေထည့်သွင်းထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ **(REDD+)** တွင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအားလုံးပါဝင်နိုင်ပြီး ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့်အလျောက် အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း **(REDD+)** ကို **Performance-based payment system** ဟုလည်း ခေါ်ဆိုနိုင်ပါသည်။

(REDD+) အပြည့်အစုံမှာ **Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation, the role of forest conservation, sustainable management of forests and Enhancement of Forest Carbon stock in the developing countries** ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်၌ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ ဘာလီကျွန်းတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ကုလသမဂ္ဂရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း၏ (၁၃) ကြိမ်မြောက် အထွေထွေညီလာခံတွင် **(REDD+)** လုပ်ငန်းစဉ်များကို တိကျဖော်ပြထားသည့် ဘာလီလမ်းပြမြေပုံ **(Bali Road Map)** ကို အတည်ပြုနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ကိုပင်ဟေဂင်မြို့တွင် ကျင်းပသည့် အထွေထွေညီလာခံ **(UNFCCC COP 15)** တွင် **(REDD+)** အားရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လျော့ပါးသက်သာရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အသိအမှတ်ပြု ထည့်သွင်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ **(REDD+)** တွင်အောက်ဖော်ပြပါလုပ်ငန်းများ ပါဝင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် **UN-REDD Programme** ၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖြစ်လာခဲ့ပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များဖြင့် **REDD+** လမ်းပြမြေပုံကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ရေးဆွဲနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းများသည် အဓိကလုပ်ငန်းများအဖြစ် ပါဝင်ပါသည်-

- နိုင်ငံအဆင့်**REDD+** မဟာဗျူဟာရေးဆွဲခြင်း၊
- နိုင်ငံအဆင့် သစ်တောစောင့်ကြည့်စနစ်တည်ထောင်ခြင်း၊
- လူမှုစီးပွားနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အစီအစဉ်ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့်
- သစ်တောကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှု ရည်ညွှန်းပမာဏသတ်မှတ်ခြင်း။

မိမိနိုင်ငံ၏ တည်ဆဲဥပဒေများ၊ မိမိနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍပင်မစီမံကိန်းပါ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်သာမက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်များနှင့် သဟဇာတဖြစ်စေရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ သုအခါ **UN-REDD Programme** ၏ ရန်ပုံငွေကြေးနှင့် နည်းပညာ အကူအညီဖြင့် **REDD+ Readiness** လမ်းပြမြေပုံကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

REDD+ လုပ်ငန်းများသည် တစ်ဦးတစ်ယောက် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတည်းမှ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းမဟုတ်ပဲ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအားလုံး ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ရသော လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ သစ်တောကဏ္ဍသီးသန့်မဟုတ်ပဲ မြေအသုံးချမှုနှင့် ဆက်စပ်သော ကဏ္ဍများ၊ ဥပဒေရေးရာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာငွေကြေးစသည့် ဆက်စပ်ဌာနများ၊ မြို့ပြလူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ၊ ဒေသခံပြည်သူများအားလုံး ပါဝင်ကြရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် **REDD+** လုပ်ငန်းမှရရှိလာသော အကျိုးအမြတ်များကိုလည်း ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအားလုံး မိမိ၏ပါဝင်ပတ်သက်မှုပမာဏအလိုက် ခံစားခွင့်ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအားလုံး အကျိုးအမြတ်ကို အညီအမျှရရှိခံစားနိုင်သည်ဟု မဆိုလိုပါ။ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုလျော့ချခြင်း (သို့) ကာဗွန်စုတ်ယူသိုလျှောင့်မှုပမာဏတိုးပွားလာစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုအတိုင်းအတာအလိုက် အကျိုးအမြတ်ကို အချိုးကျမျှဝေခံစားနိုင်ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အကျိုးအမြတ်မျှဝေခြင်းဆိုရာတွင် ကာဗွန်ခရက်ဒစ်(သို့) ငွေကြေးရရှိစေမှုတစ်ခုတည်းကို မဆိုလိုပေ။ သစ်တောထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် ဒေသခံပြည်သူများ၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအတွက် လူမှုစီးပွားတိုးတက်စေနိုင်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ ဒေသတွင်း သစ်တောသယံဇာတအခြေအနေ ပိုမိုကောင်းမွန်လာ၍ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ ပိုမိုတိုးပွားလာခြင်း စသည်တို့သည်လည်း **REDD+** အကျိုးအမြတ်များအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။

- သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းအား လျော့ချခြင်း၊
- သစ်တောအတန်းအစားကျဆင်းမှုအား လျော့ချခြင်း၊
- စဉ်ဆက်မပြတ် သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း၊
- သစ်တောထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့်
- သစ်တောပြုန်းတီးသည့်နေရာများတွင် သစ်တောစိုက်ခင်း ထူထောင်ခြင်း စသည့်သစ်တောကာဗွန်တိုးပွားမှု လုပ်ငန်းများပါဝင်ပါသည်။

သစ်တောများပြုန်းတီးခြင်းမှ ထုတ်လွှတ်သောကာဗွန်ပမာဏသည် ကဏ္ဍအသီးသီးမှ ထုတ်လွှတ်မှုစုစုပေါင်း၏ ၁၇.၄ ရာခိုင်နှုန်းအထိရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် သစ်တောများပြုန်းတီးခြင်းအား တားဆီးခြင်းဖြင့် သစ်တောများမှ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုလျော့ကျပြီး ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို လျော့ပါးသက်သာစေရန် ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

REDD+ သည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လျော့ပါးသက်သာစေရေးအတွက် ကုလသမဂ္ဂ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ကွန်ဗင်းရှင်း၏ဦးဆောင်မှုဖြင့် UN-REDD Programme ကိုတည်ထောင်ပြီး ဆောင်ရွက်နေသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ပူးပေါင်းပါဝင်လျက်ရှိပြီး ရန်ပုံငွေကြေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ၊ နည်းပညာဆိုင်ရာအစီအစဉ်များ၊ လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များ၊ ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားများ အပါအဝင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်သည့် အစီအစဉ်များ၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုအစီအစဉ်များနှင့် သစ်တောစောင့်ကြည့်မှုစနစ်များပါဝင်သည့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လျော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း (UNFCCC)၊ UN-REDD Programme တို့ကဦးဆောင်၍ အကောင်အထည်ဖော်နေသောကြောင့် ခိုင်မာသောအခြေအနေကောင်းများစွာရှိပါသည်။

အဆိုပါလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း ကောင်းမွန်သောစီမံအုပ်ချုပ်မှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ လုံခြုံစိတ်ချရမှုနှင့် မားစေရေးအတွက် ချိတ်ဆက်ထိန်းကျောင်းဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အစီအစဉ်များ၊ တရား

ဥပဒေစိုးမိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် မြို့ပြလူမှုအဖွဲ့အစည်းများအပါအဝင် သစ်တောနှင့်ဆက်စပ်ပတ်သက်သော ကဏ္ဍအသီးသီးနှင့် အလွှာအသီးသီး ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်ရေးအတွက်လည်း အခွင့်အလမ်းများကိုဖော်ဆောင်ထားသောကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများသာမက ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများကပါ စိတ်ဝင်တစားပူးပေါင်းပါဝင်ပြီး ရန်ပုံငွေကြေးနှင့် နည်းပညာအကူအညီများကို ထောက်ပံ့ကူညီလျက်ရှိပါသည်။

ထို့ကြောင့် သစ်တောအတန်းအစား ကျဆင်းခြင်းမှ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုလျော့ချခြင်း (REDD)+ လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် လုပ်ငန်းများအတွက် အလားအလာ အကောင်းဆုံးနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်သင့်ဆုံး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်း (သို့) ပြည်သူ့ပဟိုပြု သစ်တောလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးရန်ပုံငွေကြေးနှင့် နည်းပညာပံ့ပိုးမှုများ မလွဲမသွေလိုအပ်ကြပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများနှင့်အတူ ပြည်သူများ၏ နေ့စဉ်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ၊ လူမှုစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ဝင်ငွေတိုးလုပ်ငန်းများ၊ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း ဖော်ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ချိတ်ဆက်အကောင်အထည်ဖော်ရန်

လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာလျှင် နှစ်ရှည်စောင့်ဆိုင်းမှု ငွေကြေးအကျိုးအမြတ်ရနိုင်သည့် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများကို ပြည်သူများ စိတ်ရှည်ရှည်ဖြင့် အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူ့ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများကို REDD+ နှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ရန်ပုံငွေကြေးနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ အခက်အခဲများ၊ အကန့်အသတ်များကို ပြေရင်းကျော်လွှားပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် REDD+ ၏အဓိကအစိတ်အပိုင်းများဖြစ်သော လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှု အစီအစဉ်များနှင့်အတူ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၊ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်သည့်အခွင့်အလမ်း ဒေသခံပြည်သူများ ပိုမိုရရှိလာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ထို့အပြင် သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် မြေအသုံးချမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒ၊ ဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း များပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်လာပြီး နည်းပညာနှင့် ရန်ပုံငွေကြေးလုံလောက်စွာရရှိ၍ ဒေသခံပြည်သူ့ ပဟိုပြုသည့် ထာဝစဉ်တည်တံ့သော သစ်တော စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်ကို စဉ်ဆက်မပြတ် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းမှသည်

“ဝယ်သော်လှ” ၏ဆိုသကဲ့သို့ ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများသည် နေရာဒေသအလိုက် ဧရိယာအကျယ်အဝန်းပမာဏ အမျိုးမျိုးရှိသော်လည်း တူညီသောအချက်မှာ သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုယူနစ်၏ အသေးငယ်ဆုံးသော အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်ပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူများက တနိုင်တပိုင်အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်သော သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှု ယူနစ်များဖြစ်ပါသည်။ ပြည်သူများကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်သော သစ်တောငယ်များဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံနှင့်အဝှမ်းတွင် ဒေသခံပြည်သူ့အစု အဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများကို ပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် တည်ထောင်စီမံအုပ်ချုပ် လုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံအဝှမ်းသစ်တောများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းသွားနိုင်ပါမည်။ ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများကို ချိတ်ဆက်ခြင်း (Nested Approach) ဖြင့် နိုင်ငံအဆင့် ရည်မှန်းဆောင်ရွက်သော REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်ကို တိုက်ရိုက်အထောက်အကူပြု၍ REDD+ နှင့် CF ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများတစ်ခုနှင့်တစ်ခု အကျိုးပြု၍ သားရွှေအိုးထမ်းလာသည်ကို မြင်ရသည့်ကိန်း အကျိုးကျေးဇူးများကိုရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ဒေါက်တာထောင်းနိုင်ဦး၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ သစ်တောထုတ်ကုန်ဌာန

ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများဆိုင်ရာတီထွင်ကြံဆမှုများ

ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးတိုးချဲ့မှုသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ရပ်ရွာလူထုများအတွက် ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုရော၊ ကြီးမားသည့်ဘေးအန္တရာယ်ကိုပါ သယ်ဆောင်လာသည်။ သို့သော် **Tebtebba** ဖောင်ဒေးရှင်း၏ အလုပ်အမှုဆောင်ဒါရိုက်တာဖြစ်ပြီး လတ်တလော ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂအထူးကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသော **Victoria Tauli-Corpuz** သည် ရပ်ရွာလူထုများအား ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်၏ဖိအားများကို ညှိနှိုင်းကိုင်တွယ်ရင်း ရိုးရာအစဉ်အလာနှင့် သဘာဝဂေဟစနစ်များအား ကာကွယ်သွားနိုင်ရန်အတွက် တီထွင်ကြံဆမှုမြောက်သည့်နည်းလမ်းများအား ဖော်ထုတ်လျှက်ရှိသည်။

ထယံဇာတများအတွက် ကမ္ဘာ့ကောင်းဆိုချက်သည် ထင်၏ရပ်ရွာလူထုအပေါ်မည်ကဲ့သို့ထက်ရောက်မှု ရှိသနည်း။

ကျွန်မသည် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံမြောက်ပိုင်းရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတစ်စု၏ ရပ်ရွာလူထုတစ်ခုမှလာသည်။ ကျွန်မသည် ထိုနေရာတွင်မွေးဖွားပြီး ထိုနေရာတွင်နေထိုင်ကာ ၎င်းသည် အဓိကအားဖြင့် ဝမ်းရေးအတွက်စိုက်ပျိုးရေးအပေါ် ဗီဒီသည်။ ကျွန်မတို့မှာ သယံဇာတများစွာရှိသည်။ ကျွန်မတို့မှာ ထူထပ်သည့်သစ်တောများ၊ အားကောင်းသည့်မြစ်များ၊ တွင်းထွက်ပစ္စည်းများ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရိုးရာအသိပညာစနစ်မျိုးစုံရှိသည်။ ကျွန်မတို့နယ်မြေတွင် ပဏာမစမ်းသပ်လေ့လာမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အကြီးစားမိုင်းတွင်းကုမ္ပဏီအချို့၏ အစီရင်ခံစာများအရ ကျွန်မတို့၏တွင်းထွက်သယံဇာတများထဲတွင် အရည်အသွေးမြင့်သည့် ရွှေစုစည်းမှုများ၊ ငွေနှင့် ကြေးနီတို့ရှိသည်။ သို့သော် ကျွန်မတို့၏လူကြီးများနှင့် ဒေသခံအရာရှိများကပင် ကျွန်မတို့၏မြေများပေါ်တွင် မိုင်းတွင်းများ လာရောက်တူးဖော်ခြင်းကို သဘောမတူကြပါ။ ကျွန်မတို့အများစု၏အမြင်အရ ကျွန်မတို့၏တာဝန်ဝတ္တရားတစ်ခုမှာ အနာဂတ်မျိုးဆက်များအတွက် သူတို့၏ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်မှုကို အာမခံနိုင်ရန် မြေများနှင့် သယံဇာတများကို ထိန်းသိမ်းပေးရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ရေတိုအကျိုးအမြတ်များအတွက် ကျွန်မတို့၏ဂေဟစနစ်များအား မစတေးသင့်ပါ။ ကျွန်မတို့ **Kankana-eylgorot** လူမျိုးစုများ တန်ဖိုးထားသည့်အရာတစ်ခုမှာ ကျွန်မတို့၏နယ်မြေများနှင့် သယံဇာတများအား ကောင်းမွန်စွာထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်မတို့သည် ကျွန်မတို့၏သစ်တောများ၊ မြစ်များနှင့် လယ်မြေများအား အနာဂတ်မျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ ဆက်၍ ကာကွယ်သွားပြီး ရေရှည်တည်တံ့စွာဖြင့် အသုံးပြုသွားလိုပြီး ကျွန်မတို့၏လယ်ကွင်းများနှင့် ဂေဟစနစ်တစ်ခုလုံးအား ပျက်စီးမသွားစေလိုပါ။

အစိုးရသည် မက်လုံးများစွာပေး၍ မိုင်းတွင်းကုမ္ပဏီများဝင်ရောက်လာခြင်းကို အားပေးသည်။ သို့သော် ကျွန်မတို့သည် သူတို့၏ကျွန်မတို့၏မြေများအားအမြတ်ထုတ်ရန် ကြိုးပမ်းမှုများအား ဆန့်ကျင်ခံခဲ့ရသည်။ အကြောင်းမှာ ၁၉၀၀ ခုနှစ်များအစောပိုင်းကပင် အကြီးစားမိုင်းတွင်းလုပ်ငန်းများအား လက်ခံခဲ့သော ကျွန်မတို့၏အိမ်နီးချင်းပြည်နယ်အပေါ် ကျရောက်ခဲ့သည့်ပျက်စီးမှုများအား ကျွန်မတို့မြင်တွေ့ခဲ့ရသောကြောင့်

ဖြစ်သည်။ မိုင်းတွင်းမြေများအပေါ် ဖြစ်ပေါ်သည့် ဂေဟဗေဒဆိုင်ရာပျက်စီးမှုများသည် အလွန်ဆိုးရွားပြီး လူအနည်းစုက ချမ်းသာသွားသော်လည်း ကျန်လူအများစုမှာ ဆက်လက်၍ဆင်းရဲနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်မတို့၏လူကြီးများက ကျွန်မတို့ကိုမေးသည်

- - **ဖိလစ်ပိုင်မြေကြမ်းဆီကို သွားချင်ကြသလား။**

ကျွန်မတို့ဟာ ဈေးကွက်နှင့် အမြတ်တွေ့နေရသည်ဆိုတာကို သံသယရှိစရာမလိုပါ။ သို့သော် ကျွန်မတို့၏ရပ်ရွာလူထုအား ထိုစနစ်တစ်ခုလုံးအတွင်းသို့ အပြည့်အဝဆွဲသွင်းခြင်းကို တော့ ကျွန်မတို့အများအပြားအတွက် မေးစရာမေးခွန်းတစ်ခုဖြစ်နေသည်။ ကျွန်မတို့၏ အချို့သောရပ်ရွာလူထုများသည် ဝမ်းရေးအတွက်စိုက်ပျိုးရေးမှ ငွေရသီးနံ့ထုတ်လုပ်ခြင်းဆီသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားလျက်ရှိသည်။ သို့သော် သူတို့သည် စိုက်ပျိုးရေးအထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ၊ အကြွေးငွေများနှင့် ဈေးကွက်မြှင့်တင်ရေးတို့အပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်မှုမရှိသောကြောင့် အကြိမ်များစွာ လိမ်ညာခံနေကြရသည်။ ကျွန်မတို့အမြင်အရ ကျွန်မတို့သည် ဈေးကွက်နှင့်ထိတွေ့ဆောင်ရွက်နိုင်သော်လည်း ပိုမိုကောင်းမွန်သည့်အနေအထား - သို့မဟုတ် ပို၍ကောင်းသည်မှာ ကျွန်မတို့ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေချင်သည့် အနေအထားဖြင့် ပြုလုပ်သွားရန်ဖြစ်သည်။ ကျွန်မတို့ယုံကြည်သည်မှာ ကျွန်မတို့သည် ကျွန်မတို့၏ ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတို့အား ကျွန်မတို့ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်ရှိသည်ဆိုတာဖြစ်ပြီး အကြောင်းမှာ ကျွန်မတို့သည် ဤမြေများအား မှတ်မိလို့မရသည့်အချိန်များကပင် စ၍နေထိုင်ခဲ့ပြီး ပြုစုထိန်းသိမ်းခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းပိုင်ခွင့်ရှိခြင်းမှာ ဤသည်ပင်ဖြစ်သည်။ ကျွန်မတို့ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများမှာ မတူညီသည့်စီးပွားရေးစနစ်မျိုးစုံရှိပြီး ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်စီးပွားရေးတွင် အဝင် ဆန့်ရန်အတွက် ကျွန်မတို့၏ စီးပွားရေးပုံစံများအား အတင်းအဓမ္မပြောင်းစေခြင်း သို့မဟုတ် ဖိအားပေးပြီးပြောင်းစေခြင်းတို့ကိုလက်မခံသင့်ပါ။ ကျွန်မတို့ရပ်ရွာလူထုများတွင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမည်ကဲ့သို့ရှိမည်ကို အစီအစဉ်ရေးဆွဲသည့်နေရာတွင် ကျွန်မတို့ ကိုယ်တိုင်မပါဝင်ဘဲ နိုင်ငံက ၎င်း၏အကျိုးအမြတ်အတွက် ကျွန်မတို့အပေါ် အတင်းစေခိုင်းခြင်းမဖြစ်သင့်ပါ။

**သင်သည် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုရပ်ရွာလူထုများစွာနှင့် အတူလုပ်ကိုင်ခဲ့ဖူးသည်။
ထိုအုပ်စုများသည် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် မည်ကဲ့သို့အပြန်အလှန်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သနည်း။**

ကျွန်မ၏အဖွဲ့အစည်းတွင် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံ ၁၃ နိုင်ငံမှ လုပ်ဖော်ကိုင်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများရှိသည်။ ကျွန်မတို့၏ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် လုပ်ကိုင်သည့်နည်းလမ်းမှာ ကျွန်မတို့သည် သူတို့နှင့် ထိတွေ့ဆောင်ရွက်မှုပြုလုပ်သည်။ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် ပိုမိုကြီးမားသည့် ထိတွေ့ဆောင်ရွက်မှုများရှိသလို ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအား ငြင်းဆန်ရသည့်အခါမျိုးလည်းရှိကာ အထူးသဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရေးဖြစ်စဉ်တွင် ပြည်သူများပါဝင်ခွင့်မရှိသည့်အခါမျိုးတွင် ဖြစ်သည်။

ဥပမာအားဖြင့် ဗီယက်နမ်နှင့် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံတို့တွင် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာသမဝါယမလုပ်ငန်းများရှိသည့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ ကျွန်မတို့တွင်ရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် တက်ကြွစွာထိတွေ့ဆောင်ရွက်ပြီး ၎င်းတို့၏ထုတ်ကုန်များအား ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍသို့ရောင်းချကာ ထိုထုတ်ကုန်များအတွက် မျှတသည့်ဈေးများရရှိကြသည်။ သို့သော် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံရှိ ကျွန်မတို့၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များသည် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် ပဋိပက္ခအချို့ရှိပြီး အထူးသဖြင့် ၎င်းတို့၏ရပ်ရွာလူထုများထံလာပြီး ၎င်းတို့၏မြေများတွင် သစ်တောဖြုန်းတီးမှုများ လျင်မြန်စွာဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည့် ဆီအုန်းကုမ္ပဏီများနှင့် ဖြစ်ပွားခြင်းဖြစ်သည်။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် ကျွန်မတို့၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များသည် အကြီးစား မိုင်းတွင်းကုမ္ပဏီများအား ဆန့်ကျင်ခုံခံလျက်ရှိသည်။ ထိုကုမ္ပဏီအချို့အား တိုင်ကြားထားသည့်အမှုများလည်းရှိသည်။

ထို့ကြောင့် ကျွန်မတို့၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များသည် အကြီးစားကုမ္ပဏီများနှင့်ရော၊ အသေးစားကုမ္ပဏီများနှင့်ပါ ဆက်နွယ်မှုရှိသည်။ ထိုနှစ်မျိုးစလုံးနှင့် ထိတွေ့သည့်အခါများတွင် ကျွန်မတို့အနေနှင့် သူတို့၏ ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာအသိပညာများအား ပိုမိုနိုးကြားလာစေရန် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသည်။ ထို့အပြင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားပြည်

သူများ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂကြေငြာစာတမ်းကဲ့သို့သော နိုင်ငံတကာအနေနှင့် အနိမ့်ဆုံးထားရှိရမည့်စံနှုန်းများရှိပြီး ၎င်းတို့သည် ကျွန်မတို့၏ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်နိုင်မှုတို့အား လေးစားပြီး ကာကွယ်ကာဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းကို အာမခံချက်ပေးသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ကုလသမဂ္ဂတို့သည် ဤကြေငြာစာတမ်းအား အကောင်အထည်ဖော်သင့်ပြီး ၎င်းတွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ရပ်ရွာလူထုဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ ရောက်ရှိလာမီ ၎င်းတို့၏သိန်းပေါင်းလည်းရှိသည့် ကြိုတင်၍ လွတ်လပ်စွာပေးသော သဘောတူခွင့်ပြုချက်ရယူခြင်းလိုအပ်ချက်ပါဝင်သည်။ ထို့အပြင် စီးပွားရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ၏လမ်းညွှန်မူဝါဒများလည်းရှိပြီး လုပ်ငန်းအများအပြားသည် ၎င်းအားလိုက်နာကျင့်သုံးရန် သဘောတူညီပြီးဖြစ်သည်။ ကျွန်မတို့အနေနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများအား လေးစားခြင်းသည် ကောင်းသောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာလုပ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအတွင်း နိုးကြားမှုပေးလိုသည်။

ထို့အပြင် ကျွန်မတို့အနေနှင့် ကုမ္ပဏီများအား အစိုးရများကိုပြောစေချင်သည်မှာ

- - သင်တို့သည်လည်း ဤပြည်သူများ၏ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများအား လေးစားရန်လိုအပ်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့ကုမ္ပဏီများအနေနှင့် သင်တို့၏နိုင်ငံ သို့မဟုတ် ရပ်ရွာလူထုအတွင်းသို့လာရောက်သည့်အခါ လိုက်နာရမည့်စည်းမျဉ်းများကိုလည်း သင်တို့ချမှတ်ပေးသင့်သည် - -။ အကြောင်းမှာ ကျွန်မတို့တွင် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများရှိသော်လည်း ၎င်းစည်းမျဉ်းများ သို့မဟုတ် ဥပဒေများအား နိုင်ငံအတွင်းမကျင့်သုံးလျှင် သို့မဟုတ် နိုင်ငံအတွင်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းမရှိလျှင် ကုမ္ပဏီများသည် -ဒါပေမယ့်၊ သင်တို့မှာ ချမှတ်ထားသည့်ဥပဒေများမရှိဘူး- ဟူ၍ ပြောလာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ရပ်ရွာလူထုများအကြား ကောင်းမွန်သည့်ဆက်ဆံရေး ဥပမာအချို့က ထာတွေ့လဲ။

မက္ကဆီကိုနိုင်ငံ၊ **Oaxaca** မြို့တွင်ရှိသော ကျွန်မတို့၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များသည် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်နိုင်ပြီး ကိုယ်ပိုင်ရပ်တည်နိုင်သည်။ အစိုးရအား အလွန်အားကိုးခဲ့သည်။ သူတို့သည် သဘာဝမြေဩဇာမှထွက်သည့် ကော်ဖီများနှင့် အခြားစိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်များ ထုတ်လုပ်နိုင်ပြီး ဈေးကွက်အတွင်းသို့ရောင်းချသည်။ သူတို့တွင် ရပ်ရွာလူထုပိုင်သစ်တောများရှိပြီး ၎င်းတို့သည် သစ်နှင့်သစ်မဟုတ်သည့်သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ပေးသည်။ သူတို့သည် ရေဝေကုန်းတန်းများအား ထိန်းသိမ်းထားနိုင်သောကြောင့် ရေထုတ်လုပ်နိုင်ပြီး ပုလင်းထဲထည့်၍ရောင်းချနိုင်သည်။ သူတို့သည် ဂေဟအခြေပြုခရီးသွားလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပြီး လက်မှုထုတ်ကုန်များလည်း ထုတ်လုပ်သည်။ သူတို့ရိတ်သိမ်းပြီး ထုတ်လုပ်သည့်ထုတ်ကုန်အားလုံးသည် သဘာဝမှရရှိသောကြောင့် ဈေးကွက်တွင် ပို၍ကောင်းမွန်သည့်ဈေးနှုန်းများရရှိသည်။ သူတို့သည် ကိုယ်ပိုင်ကုန်တင်ကားများရှိပြီး သူတို့၏ထုတ်ကုန်များအား ပြင်ပရှိအခြားရွာများထံသို့ ပို့ဆောင်ပေးနိုင်သည်။ ရပ်ရွာလူထု၏ပါဝင်မှုကို အာမခံနိုင်ရန်နှင့် အကျိုးအမြတ်များနှင့်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ပိုမိုကောင်းမွန်စွာခွဲဝေနိုင်ရန်အတွက် ထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာနှင့် အကြွေးပေးသည့်သမဝါယမလုပ်ငန်းများရှိသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် သူတို့၏ထုတ်ကုန်များအား ဝယ်ယူရန်စိတ်ဝင်စားသည့်လုပ်ငန်းများနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ပြီး ပွဲစားများ၏အခန်းကဏ္ဍကို ဖြတ်တောက်နိုင်ခဲ့သည်။

ထိုကဲ့သို့သောလုပ်ငန်းကိုင်ဖက်မျိုးများသည် အမြဲလွယ်ကူသည် မဟုတ်ပါ။ ကွာဟမှုများအား မည်ကဲ့သို့ ပေါင်းကူးနိုင်မည်နည်း။

“ သင်တို့မှာ မှန်ကန်သည့်တန်ဖိုးများ ရှိပုံပေါ်သည်။ ဒါပေမယ့် ၎င်းတို့အား သင်တို့၏ ဌာနမှ မန်နေဂျာများထံ ပို့ထားခြင်းမရှိဘူး ” ဟု ဖြစ်သည်။ ထိပ်ဆုံးလူကြီးများက သူတို့၏လုပ်ငန်းများအနေနှင့် အခွင့်အရေးများအား လေးစားရန်လိုအပ်သည်ဟု ယုံကြည်လျှင် တိုင်းပြည်အဆင့်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများတွင် ရောင်ပြန်ဟပ်ရန် လိုအပ်သည်။

ကွာဟမှုအား ပေါင်းကူးရန်နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ လုပ်ငန်းများထံမှ တစ်သမတ်တည်း ရှိမှုကို တောင်းဆိုရန်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့အား Davos ထံလာရန်ဖိတ်ကြားခဲ့သောကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့အသွားရောက်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အကြီးဆုံးပိုင်းတွင်းကုမ္ပဏီများ၏ CEO များနှင့် အစည်းအဝေးထိုင်ခဲ့သည် - သူတို့သည် လူ့အခွင့်အရေးအပေါ် ယုံကြည်မှုရှိ ကြောင်းအား ကျွန်ုပ်တို့ အာမခံချက်ပေးခဲ့သည်။ --- ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့က သူတို့ကိုပြောသည်မှာ ---

အဟန့်အတားတစ်ခုမှာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အပေါ် လူများ၏အမြင်များအကြား ကွာခြားမှုများ ပင်ဖြစ်သည်။ လွှမ်းမိုး သည့်အတွေးမှာ ဈေးကွက်များ ကို ဖွင့်ဟပေးလျှင် သင်သည် ကမ္ဘာစီးပွားရေးတစ် ခုလုံး၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်လာပြီး အလွန် ခေတ်မီလာကာ သင့်အတွက်အဆင်ပြေသွားမည်ဆို

တာပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့မစဉ်းစားသည့် ကျွန်ုပ်တို့လိုလူမျိုး များစွာရှိနေသေးသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် အလွန်မချမ်းသာလျှင် နေပါ စေ၊ အလွန်မဆင်းရဲပါက လုံလောက်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် ကျွန်ုပ် တို့၏ဂေဟစနစ်များ၊ ကျွန်ုပ်တို့၏နယ်မြေများအား ရေရှည်တည်တံ့စေပြီး ကျွန်ုပ်တို့၏ အနာဂတ်မျိုးဆက်များရပ်တည်နိုင်အောင် ကျန်ရစ်ဖို့ အာမ ခံချက်ပေးနိုင် ရမည်ဖြစ်ပြီး အကြောင်းမှာ ကျွန်ုပ်တို့သည် အခြေခံအားဖြင့် ဤမြေမှလူများဖြစ်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့၏အသက်ရှင်သန်မှုနှင့် ကောင်းမွန်စွာနေ ထိုင်မှုအတွက် သဘာဝအား များစွာအားကိုးနေရသူများ ဖြစ်ကြသည်။ လုံးဝမတူညီသည့်ပုံစံရှိရန်လိုသည် - ကောင်းမွန်သည့်ဘဝနှင့် ကောင်း မွန်စွာနေထိုင်နိုင်မှုတို့အပေါ် ကျွန်ုပ်တို့၏အမြင်များအား ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်သည်။ အားမရမှုများစွာရှိသည် - မကျေနပ်မှုနှင့်မပျော်ရွှင်မှု များစွာရှိသည် - ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အချမ်းသာဆုံးလူများအကြားတွင်ပင် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိကြသည်။ တစ်ကြိမ်တည်းမှာပင် ဌာနတိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအပါအဝင် အခြားသောလူမျိုးများရှိပြီး သူတို့သည် ရုပ်အားဖြင့် ချမ်းသာကြွယ်ဝမှု မရှိသော်လည်း ဝေငှခြင်း၊ အပြန်အလှန်ပေးကမ်းမှု ရှိခြင်း၊ စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်း၊ သဘာဝနှင့်ဆီလျော်အောင်နေထိုင်ခြင်း နှင့် လူ့အခွင့်အရေးအားလေးစားခြင်း အစရှိသောတန်ဖိုးများအား ထိန်းသိမ်းပြီး ရေရှည်တည်တံ့မှုအား ကျင့်သုံးသည်။ သူတို့၏အမြင်အရ

ကောင်းသောဘဝ၏ အရည်အသွေးမှာ အတိုင်းအ တာမဲ့ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုများ စုဆောင်းခြင်းနှင့် သုံး ဖြုန်းခြင်းမဟုတ်ဘဲ ကျန်းမာသည့် လူမှုဆက်ဆံရေး များရှိပြီး၊ ယဉ်ကျေးမှုကွဲပြားမှုများအား လေးစား ကာ အစားအစာဖူလုံမှု၊ ယဉ်ကျေးမှုပေါင်းစုံ ပညာ ရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများရှိခြင်း၊ ချမ်း

သာကြွယ်ဝမှုအား ပိုမိုမျှတစွာခွဲဝေခြင်းနှင့် ရေရှည်တည်တံ့မည့် ပတ်ဝန်း ကျင်အား အာမခံချက်ပေးနိုင်သည့် ရပ်ရွာလူထုမျိုးတွင် နေထိုင်နိုင်ခြင်း တို့ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် လျှို့ဝှက်ချက်မှာ ထိုနှစ်မျိုးအကြား ချိန်ညှိနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပြီး အလွန်ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းများအား မြှင့်တင်ကာ၊ ပိုမိုချမ်းသာလာရန် ကမ္ဘာမြေကြီးအား အဆက်မပြတ်လု ယက်နေသည့် အလွန်ချမ်းသာသောသူများ၏ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုနှင့် အာ ဇာတို့အား လျော့ချခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၎င်းကဲ့သို့သော ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုများပြုလုပ်နေသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသည့်ကုမ္ပဏီများအား မေးရန် မှာ - ဈေးနှုန်းများကျဆင်းမှုကိုမျှော်မှန်းပြီး ပိုက်ဆံများရရှိနိုင်သည့် ကမ္ဘာမျိုးအား သင် မည်ကဲ့သို့ရရှိနိုင်မည်နည်း။ မည်သို့သောကမ္ဘာမျိုး တွင် သင့်မှာ အလောင်းအစားလုပ်စရာငွေများရှိသောကြောင့် လူများ၏ အသက်များအားစတေးခံပြီး သင်ချမ်းသာလာနိုင်သနည်း။

တည်ရှိနေသောစီးပွားရေးစနစ်သည် ထိုကဲ့သို့ဖြစ်ပြီး အစိုးရ များတွင် ထိန်းချုပ်နိုင်သည့်စွမ်းရည်မရှိလျှင် ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် ရေရှည် တည်တံ့သည့်ကမ္ဘာကြီးကိုရရှိနိုင်မည်ဟု ကျွန်ုပ် မယုံကြည်ပါ။

တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း - Ford Forum

မလေးရှားနိုင်ငံ၏ ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ သစ်တောပြုန်းတီးမှုဒဏ်အား များစွာခံရ

JarniBlakkarly |
၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂ ရက်
ဂရင်းနစ်စံတော်ချိန် ဝက်ရှာ GMT |
Environmentm Asia Pacificm Malaysia

မလေးရှားနိုင်ငံ၏ ဆယ်စုနှစ်များအတွင်း အဆိုးရွားဆုံးသော ရေကြီးမှုဖြစ်ပေါ်ခြင်းတွင် သစ်တောများအား ခုတ်လှဲရှင်းလင်းခြင်းသည် အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုမှပါဝင်သည်ဟု ထင်မြင်ကြသည်။

သစ်တောများအား ရှင်းလင်းခြင်း

Google မြေပုံအချက်အလက်များ အားအသုံးပြုလျက် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် **Maryland** တက္ကသိုလ်ကပြုလုပ် သည့်လေ့လာမှုအရ မလေးရှားနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် သစ်တောပြုန်းတီးမှုဖြစ်ပွားနှုန်း အမြင့်ဆုံးတစ်နိုင်ငံဖြစ်သည်။ မြေအများစုမှာ ဆီအုန်း သို့မဟုတ် ရာဘာစိုက်ခင်းများအတွက် ရှင်းလင်းခြင်းဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့မှာ မလေးရှားနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုအတွက် အဓိကအခန်းကဏ္ဍက ပါဝင်သည်။ ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ လျင်မြန်စွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခဲ့ပြီးနောက် ယခုအခါတွင် ထိုနိုင်ငံသည် ဒေသ၏အချမ်းသာဆုံးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာသည်။

Kuala Wok, Malaysia - မလေးရှားနိုင်ငံ၏အရှေ့ဘက်ရှိ **Kelantan** ပြည်နယ်တွင်ရှိသော ဝေးလံခေါင်းပါးသည့် တောင်မြင့်များပေါ်တွင်ရှိသော တောနက်ကြီးများတွင် သစ်တောပြုန်းတီးမှုများစွာရှိပြီး ဆယ်စုနှစ်များအတွင်း နိုင်ငံ၏အဆိုးရွားဆုံးရေကြီးမှုသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအား ဒဏ်ဒဏ်ပိုင်ဖြစ်၍ ကျန်ခဲ့စေသည်။

Kuala Wok တွင် ဒေသခံကန်ထရိုက်တာများအား သစ်ခုတ်လှဲခြင်းများပြုလုပ်သည့်အခါ သူတို့အတွက် မြေ ဟက်တာပေါင်း ၃,၀၀၀ ချန်ပေးမည်ဟုပြောသော်လည်း တရားဝင်ကန်ထရိုက်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးထားခြင်းမရှိကာ ကျေးရွာများပတ်ဝန်းကျင်ရှိမြေအားလုံးအား ခုတ်လှဲရှင်းလင်းသွားသည်။

Kuala Wok ကျေးရွာတွင် **Temiar** လူမျိုးများသည် ဝိညာဉ်များနှင့် သဘာဝတရားကို ဝတ်ပြုပြီး လမ်းညွှန်မှုယူရန်အတွက် **Sewang** ပွဲတော်အားကျင်းပကြပြီး ၎င်းမှာ သူတို့၏ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့၏ အရေးကြီးသည့်အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ **Temiar** လူမျိုးများသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အား ရိုသေလေးစားခြင်းကို အလွန်အလေးပေးပြီး ပြင်ပမှ လာရောက်ဖျက်စီးမှုများသည် ၎င်းတို့၏ လူနေမှုဘဝများအပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုဖြစ်စေသည်။

၎င်း **Maryland** တက္ကသိုလ်မှပြုလုပ်ခဲ့သည့် လေ့လာမှုအရ **Kelantan** ပြည်နယ်သည် ၂၀၀၁ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ်ကြားတွင် စုစုပေါင်းသဘာဝသစ်တော၏ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းခန့် ဆုံးရှုံးသွားသည်။ **CIA** ၏ **World Factbook** အရ မလေးရှားနိုင်ငံရှိလူဦးရေ၏ ၁၂ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးသည် တည်ရှိသောဌာနေ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု ၁၂ စုမှ တစ်စုထဲတွင်ပါဝင်ပြီး ကိုယ်ပိုင်ဘာသာစကားနှင့် ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှု ရှိကြသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံ၏ ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအများစုမှာ **Borneo** ကျွန်းပေါ်ရှိ **Sabah** နှင့် **Sarawak** ပြည်နယ်တို့တွင် နေထိုင်ကြသည်။

သစ်ခုတ်လှဲခြင်းလုပ်ငန်းများသည် ထိုဒေသ၏ ကျယ်ပြန့်သည့် တောနက်ကြီးများတွင် ပြုလုပ်နေသည်မှာ ကြာခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း လွန်ခဲ့သောဆယ်စုနှစ်အတွင်း ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများသည် သစ်တောများအား ခုတ်လှဲရှင်းလင်းမှုပြုလုပ်လာသောကြောင့် သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှုန်းသည် ပိုမိုမြင့်တက်လာသည်။

Orang Asli ဆိုသည်မှာ မလေးရှားကျွန်းဆွယ်ရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ အကြမ်းအားဖြင့် ၁၈၀,၀၀၀ ခန့်ရှိသော **Orang Asli** များသည် နိုင်ငံရှိလူဦးရေ၏ ၁ ရာခိုင်နှုန်းထက်ပင် နည်းသည်။ မလေးရှားအစိုးရသည် **Orang Asli** တို့အား အဓိကမလေးလူမျိုးအုပ်စုအတွင်းသို့ ထည့်ခြင်းဖြင့် **Orang Asli** တို့၏ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာ အား ဖျောက်ဖျက်ရန် ကြာမြင့်စွာကပင် ကြိုးစားလျက်ရှိသည်။

“ သူတို့သည် သစ်ခုတ်လှဲခြင်းများအား ရေစစ်မြစ်အနီးအနားတွင် ပြုလုပ်နေကြသောကြောင့် ခြောက်သွေ့ရာသီတွင် မြစ်သည် ခမ်းခြောက်သွားသည်။ ယခင်နှင့်ဓာတ်အား ရေသည် အလွန်နည်းပါးလာသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေပြီး လူများနေထိုင်မကောင်း ဖြစ်ကြရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အမဲမလိုက်နိုင်တော့သည့်အပြင် ကျွန်ုပ်တို့၏တိုင်းရင်းဆေးများအား ရယူရန်အလွန်ခက်ခဲသွားပြီး သစ်တောအတွင်းမှလည်း အစားအစာများစုဆောင်းရန်မလွယ်ကူတော့ပါ ”

သစ်ခုတ်လှဲခြင်းနှင့် စိုက်ခင်းများစိုက်ပျိုးခြင်းတို့သည် ဘာသာရေးအရ အရေးကြီးသည့် အထွဋ်အမြတ်ထားသည့်နေရာများအား ပျက်စီးစေခဲ့ပြီး ဒေသခံများ၏အုတ်ဂူများကိုလည်း မတော်မလျော်များပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဓလေ့ထုံးစံအရ သေသွားသောသူများအား ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်းများနှင့်အတူ မြှုပ်နှံလေ့ရှိသည်။ စိုက်ခင်းများအတွက် မြေများ တူးဖော်သည့်အခါတွင် တွေ့ရှိရသည့် အဝတ်အစားများနှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုများ၏အကြွင်းအကျန်များအား **Al Jazeera** အား ပြသခဲ့သည်။

ဟု သူကပြောသည်။
ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ၎င်းတို့မြေများနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပိုင်ဆိုင်မှုတောင်းဆိုချက်များအား မလေးရှားအစိုးရက အသိအမှတ်ပြုမှု အလွန်ပေးခဲ့သည့်အပြင် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများအား သစ်ခုတ်လှဲခွင့် လိုက်လျောမှုများသာ ချပေးရန်ဆုံးဖြတ်လေ့ရှိသည်။

ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဓလေ့ထုံးစံအရ သေ သွားသောသူများအား ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်းများနှင့်အတူ မြှုပ်နှံ လေ့ရှိသည်။ စိုက်ခင်းများအတွက် မြေများတူးဖော်သည့်အခါတွင် တွေ့ ရှိရသည့် အဝတ်အစားများနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများ၏အကြွင်းအကျန်များအား Al Jazeera အား ပြသခဲ့သည်။

“ ထစ်တောများအားလုံး ထုန်ထွားထည့်အခါ ပုံငြိမ်စာတိလမ်းတွေထို ထလေးဝတ်လေးတွေထ ထယ်လို လုပ်ပြီး ထိတော့မှာလဲ။ ထူတိုဟာ ထစ်တောထို ထယ်လိုအထုံးချရစေ။ အမဲထယ်လိုလိုထိရစေ အစရှိ ထည်တို့ထို နောက်တစ်နှစ် ထို့စတုတ် နှစ်နှစ်ခန့်ရင် အားလုံးကျယ်စီးပြီး ထွားထည့်အခါ ထယ်လိုလုပ်ပြီး ထိလာတော့မှာလဲ ”

ဟု သူကဆက်ပြောသည်။
ပြီးခဲ့သောနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ထိုဒေသအတွင်း လူ ၂၃ ဦးသေဆုံး ကာ ၂၀၀,၀၀၀ ကျော် အိမ်များမှစွန့်ခွာ ခဲ့ခြင်းကိုဖြစ်စေသည့် ရေကြီးမှု၏ အရွယ်အစားမှာ သစ်တောပြုန်းတီးမှုကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင် ရာလှုပ်ရှားသူအများအပြားနှင့် အချို့သောသိပ္ပံပညာရှင်များက ယုံကြည် ကြသည်။ ရေကြီးမှုများသည် နှစ်စဉ်ဖြစ်လေ့ရှိသော်လည်း ဒီဇင်ဘာလတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ရေကြီးမှုမှာ မှတ်တမ်းအရ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် နှစ် ၃၀ အတွင်း အကြီးဆုံးသောရေကြီးမှုဖြစ်သည်။

“ ထစ်တောအား ဓလေးစားလျှင် ထိုကဲ့သို့ပဲဖြစ်မည် ”
ဟု Dendi က Al Jazeera အား ပြောသည်။

တောင်မြင့်အပေါ်ရှိ ကျေးရွာများသည် မြေပြိုမှုများကြောင့် တစ်လကာလခန့် ပြင်ပကမ္ဘာနှင့်အဆက်အသွယ်ပြတ်ခဲ့ပြီး ချိုင့်ဝှမ်း အတွင်းနေထိုင်သူများအဖို့တော့ သိပ်ကံမကောင်းကြရှာပါ။

ဒေးကွေးသည်ပြန်လည်ဆောက်ခြင်း ကြိုးပမ်းမှု

ရေကြီးမှုအတွင်း အိမ်များဆုံးရှုံးသွားသောမိသားစုများသည် အဝေးပြေးလမ်းမတလျှောက်တွင် ပါ။ တာပေါ်လင်စ အစရှိသည်တို့ ဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော မလေးရှားအစိုးရက ဖြည့်ဆည်းပေးသည့် ရွက်ဖျင်တဲများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာထောက်ပံ့ရေးအဖွဲ့အစည်းများ သို့မဟုတ် တရုတ်အစိုးရမှပံ့ပိုးပေးသည့် Rotary တဲ့သို့သော တဲများ ထဲတွင် အရလိုက်တိုးပေးပေးကပ်လျှက်ရှိကြသည်။

Kelantan ပြည်နယ်သည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ မြေရပိုင်ခွင့်များနှင့် သစ်တောပြုန်းတီးမှုတို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး အဆိုးရွား ဆုံးဒဏ်ခံနေရသည့်နေရာတစ်ခုဖြစ်ပြီး တိုင်းပြည်အနှံ့ရှိ ကျန်ဌာနေတိုင်း ရင်းသားရပ်ရွာလူထုများသည်လည်း ထိုဆင်တူရိုးများကိစ္စများကို ဆယ်စု နှစ်ပေါင်းများစွာ ခံခဲ့ရပြီးဖြစ်သည်။

ဖေ့မြစ် - Al Jazeera

စာမျက်နှာ ၀၂ မှ
ဒါနဲ့ သမီးငယ်ကို တိုးတိုးတိတ်တိတ်မေးကြည့်ရတာကတော့ သမီးမှန်မှန်ဖြစ်စမ်း၊ သားအဖအချင်းချင်းမထိန်ချန်နဲ့၊ ဘာကြောင့် ဆလွန်း ကားစီးချင်တာလဲလို့ပြောတော့ သမီးငယ်ကဝန်ခံသည်မှာ တကယ်တော့ ဘတ်(စ်)ကားကျပ်တာ ဒီလောက်မဟုတ်ပါဘူး။ ကားလှလှလေးမောင်းပြီး ကြွားလုံးထုတ်ချင်လို့ပါလို့ ဝန်ခံတယ်။ ပြီးတော့သူမ ကြွားလုံးထုတ်တယ် ဆိုတာ ဘယ်သူ့ကိုမှ လျှောက်မပြောပါနဲ့ဆိုပြီး ကျွန်တော့ကိုနှုတ်ပိတ်ထား သေးတယ်။ သူမဟာ ကြွားလုံးထုတ်တတ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းမွန် မွန်ဝန်ခံလို့ ဝန်ခံမှုကို အသိအမှတ်ပြုတဲ့အနေနဲ့လည်းကောင်း၊ ကားဈေး တွေ ထိုးကျနေတာတစ်ကြောင်း၊ ကားလှလှလေးတစ်စီး ဝယ်ပေးလိုက်ပါ တယ်။ သူမက ကားလှလှမောင်းပြီး ကြွားလုံးထုတ်နေတဲ့အချိန်မှာ ကျွန် တော်တော်ကတော့ ဘတ်(စ်)ကားစီးပြီး ဂုဏ်ယူနေပါတယ်။
ဒီနေရာမှာစကားမစပ် ဟောလိဂျစ်ရုပ်ရှင်မင်းသားကြီး ဘရက် ပစ်အကြောင်း နည်းနည်းတင်ပြချင်ပါတယ်။ ဘရက်ပစ်မှာ ကိုယ်ပိုင်လေ ယာဉ်ပျံရှိတယ်။ သူ့ရဲ့လေယာဉ် ပျံသန်းမှုခရီးစဉ်ကိုမှတ်ထားပြီး သူ့ရဲ့ လေယာဉ်လောင်စာဆီ ဘယ်လောက်ကုန်တယ်။ သူ့လေယာဉ်ကြောင့် မီးခိုးတန်ချိန်ဘယ်လောက်လွှတ်ပြီးပြီဆိုတာ ဘရက်ပစ်ကတွက်ချက် ထားပါတယ်။ ပြီးတော့ အဲ့ဒီမီးခိုးတွေကိုပြန်စုပ်ယူရန် သူကလိုအပ်တဲ့ သစ်ပင်အရေအတွက်ကိုတွက်ပြီး သူကသစ်ပင်ပြန်စိုက်တယ်။ အဲ့ဒါ တစ် ဦးချင်းရဲ့ လူမှုရေးတာဝန်သိတတ်မှု Individual Social Responsibility လို့ခေါ်တယ်။

ရေဆရာတစ်ဦးဖြစ်ပေမယ့် စာရေးစားပွဲအသစ်ထပ်မဝယ်ပါဘူး။ ယခင် ကဝယ်ဖူးတဲ့စာရေးစားပွဲနှစ်ခုအတွက် ကျွန်းပင်တစ်ပင်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်း တချို့ကို စတေးခဲ့ရမှာပါ။ သစ်တောပြုန်းတီးတဲ့ကိစ္စမှာ ဒီစားပွဲနှစ်လုံးနဲ့ နည်းနည်းစီလေးတော့ သက်ဆိုင်ပါတယ်။ ဒီတော့ ကျွန်တော်လည်း ပြန် ပေးဆပ်တဲ့အနေနဲ့ ကျွန်တော့ရဲ့အိမ်ခန်း ဝန်တာနှစ်ခုမှာ ပန်းအိုးတွေ၊ ပန်းပင်တွေအပြည့်စိုက်ထားလိုက်ပါတယ်။

ကျွန်တော့သမီးအငယ်ကတော့ ကားတစ်စီးနဲ့ကြွားလုံးထုတ် ရန် တစ်နေ့ ဓာတ်ဆီတစ်ဂါလံလောက် မီးခိုးငွေထုတ်နေလို့ သူမကို လည်း ပန်းပင်တွေပြန်စိုက်ခိုင်းလိုက်ပါတယ်။

နိုင်ငံခြားသူဌေးကြီးတော်တော်များများသာ ကိုယ်ပိုင်လေ ယာဉ်၊ ကိုယ်ပိုင်သင်္ဘောစီးကြတယ်။ အဲ့ဒါကို ဂုဏ်ယူမှုဆတယ်။ ကျွန် တော့သမီးငယ်ကလည်း ကိုယ်ပိုင်ကားလေးနဲ့ ကြွားလုံးထုတ်တာကို ဂုဏ် လို့ယူဆတယ်။

ဘရက်ပစ်ကတော့ သစ်ပင်စိုက်တာကို ဂုဏ်ယူမှုဆတယ်။ ကျွန် တော့အတွက် ဂုဏ်ဆိုတာကတော့ ကျွန်တော့အိမ်ခန်းဝန်တာက ပန်း အိုးလေးတွေပါ။ ကိုယ်ပိုင်ဂုဏ်လေယာဉ်စီးသူတွေ၊ ကျွန်းပင်ချော့က အကောင်းစားသုံးသူတွေကို အပြစ်မတင်လိုပါ။ သို့သော် သစ်ပင်ပြန် စိုက်ပေးရင် ပိုကောင်းမယ်ထင်ပါတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ လူသန်း ၇၀၀၀ ရှိရာ တစ်ယောက်ကိုသစ်ပင် တစ်ပင်နှုန်းပြန်စိုက်ရင် သစ်ပင် သန်း ၇၀၀၀ ဖြစ်လာမှာပါ။

ဒါဆိုရင် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးမှာ ရေကြီးတဲ့အဖြစ်မျိုး အနာ ဝတ်မှာဖြစ်လာတော့မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုချင်ပါကြောင်း။

ဒေါက်တာ ထွန်းဝင်း
အောင်ပင်လယ် - လူမှုဝန်းကျင်မဂ္ဂဇင်း
အတွဲ ၀၁၊ အမှတ် ၄၈

သမာအာဇီဝနည်းနဲ့ချမ်းသာတယ်ဆိုရင် ဂုဏ်ရှိပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်က သူဌေးကြီးဇောတိကဆိုရင်လည်း ဂုဏ်သရေကြီးမားလှပါတယ်။ ချမ်းသာတဲ့လူတွေဟာ အများသူငါထက်ပို၍ အထက်တန်းကျကျနေရတာဟာ သူတို့ရဲ့ရှေးကုသိုလ်ပါ။ သို့သော် ယခုခေတ်မှာတော့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးမှုများပြီး မိုးလေဝသမမှန်၍ သူဌေးလူတန်းစား၊ လူလတ်လူတန်းစား၊ ဆင်းရဲသားအားလုံး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်မပျက်စီးရေးအတွက် သတိရှိသင့်တယ်လို့ထင်မိပါတယ်။

Fresh News ဂျာနယ် အမှတ် ၁။၀၂၂ (၂၄။၈။၂၀၁၂) မှာ ၂၆ မြို့နယ်ရှိ ဧရာဝတီ ၂၄ မြို့နယ် ရေလွှမ်းတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီသတင်းစာကို ဖတ်ရှုပြီးတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော်ဟာ ငယ်ငယ်က သင်ခဲ့ရတဲ့ စကားပြေတစ်ပုဒ်ကိုသတိရမိပါတယ်။ စကားပြေကတော့-

ပေါက်ပင် ဘာကြောင့်ကိုင်းရတယ်
 ဗျိုင်းနားလို့ကိုင်းရတယ်
 ဗျိုင်းဘာကြောင့်နားရတယ်
 ငါးပွက်လို့နားရတယ်
 ငါး ဘာကြောင့်ပွက်ရတယ်
 ချောင်းရေကြီးလို့ ပွက်ရတယ်
 ချောင်းရေ ဘာကြောင့်ကြီးရတယ်
 မိုးရွာလို့ ကြီးရတယ်
 မိုး ဘာကြောင့်ရွာရတယ်
 ဖားအော်လို့ရွာရတယ်
 ဖား ဘာကြောင့်အော်ရတယ်
 မြေ မျိုလို့အော်ရတယ်
 မြေ ဘာကြောင့်မျိုရတယ်
 ငါ့ဝမ်းပူဆာမနေသာလို့ အော်ရတယ်။

ဒီတော့ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ မြေတစ်ကောင်ရဲ့ သမုဒ္ဒရာဝမ်းတစ်ထွာကြောင့် ပေါက်ပင်ကြီးကိုင်းသွားရပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ပေါက်ပင်ကိုင်းတဲ့ကိစ္စ ခေတ္တရပ်နား ကျွန်တော့်ဇနီးအကြောင်းတင်ပြခွင့်ပြုပါ။ ကျွန်တော်တို့ဇနီးမောင်နှံဟာ ခုနှာလွှာအမြင့်တိုက်ခန်းမှာ နေကြရာတွင် ဇနီးသည်က တစ်နေ့တော့ ပါကေးခင်းရန်အကြံပြုပါတယ်။ ပါကေးသစ်သားဆိုတာ ကျွန်းသစ်တုံးလေးတွေပါ။ ဒါကခင်းလိုက်ရင်တိုက်ခန်းလှသွားတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့လည်း ကျွန်းတုန်းကလည်း တစ်လက်မသာထူလို့ ပါကေးပေါ်မှာဖျာခင်းပြီး တစ်ညလုံးအိပ်ရင်တော့ ဇက်ကြောတက်မှာပါ။ ခုတင်နဲ့အိပ်တာအကောင်းဆုံးပါ။ တကယ်တော့ ပါကေးမရှိလည်းနေလို့ ဖြစ်နေတာဘဲ။ မလိုပါဘူးလို့ပြောတော့ ဇနီးသည်က ပါကေးခင်းကိုခင်းရမယ်ဆိုပြီး ပြောလာပါတယ်။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်ကလည်း အကြောင်းသိချင်လို့ ဇနီးသည်ကိုပြောသည်မှာ လင်မယားချင်းဘာမှရှက်မနေပါနဲ့၊ ဘာကိစ္စ ပါကေးခင်းချင်တာလဲ၊ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောပါဆိုတော့၊ ဧည့်သည်လာရင်ကြားပြီးသားဖြစ်တာပေါ့လို့ ဆိုပါတယ်။ ကျန်းမာရေးကြောင့် ပါကေးခင်းတာမဟုတ်၊ ကြားချင်လို့ပါလို့ ဝန်ခံတယ်။ ပြီးတော့ သူကြားချင်တာဘယ်သူမှပြန်မပြောပါနဲ့ဆိုပြီး နှုတ်ပိတ်တယ်။ သို့သော်လည်း ဒီကိစ္စ

ကို ဆောင်းပါးထဲထည့်မရေးဖို့ ကလောင်ပိတ်ရန်မေ့သွားခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့်ဆောင်းပါးအဖြစ်ရေးလိုက်ပါတယ်။

ဥရောပက မီလျံနာသွေးတွေက ကျွန်းသစ်ပရိဘောဂကို နှစ်ခြိုက်တယ်လို့ ကြားဖူးပါတယ်။ အဲဒါက လူသားရဲ့ ပုထုဇဉ်သဘာဝလို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ ဒီလိုစကားပြေရေးချင်တယ်။

ကမ္ဘာပေါ်မှာ ရေတွေဘာကြောင့်ကြီးရလဲ
 ရာသီဥတုတွေ ဖောက်ပြန်ပြီး မြစ်ချောင်းတိမ်ကောလို့ကွယ်
 ရာသီဥတုတွေ ဖောက်ပြန်ပြီး မြစ်ချောင်းတွေဘာလို့
 တိမ်ကောတယ်
 သစ်တောပြုန်းတီးလို့ကွယ်
 သစ်တောဘာကြောင့် ပြုန်းရတယ်
 ကျွန်းသစ်လိုချင်လို့ကွယ်
 ကျွန်းသစ်ဘာကြောင့်လိုရတယ်
 ပရိဘောဂ အကောင်းစားအထူကြီးတွေလုပ်ဖို့ကွယ်
 ပရိဘောဂ အကောင်းစားအထူကြီးတွေ ဘာကြောင့်
 လုပ်ရတယ်
 ဂုဏ်ရှိချင်လို့ကွယ်
 ဂုဏ်ကို ဘာကြောင့်ရှိချင်တယ်
 ပုထုဇဉ် မို့ကွယ် လို့ဆိုရတော့မည်။

အထက်ပါစကားပြေလေးကို ဇနီးသည်ကိုရွတ်ပြတော့ ဇနီးသည်က ပါကေးခင်းချင်တယ်မပြောတော့ဘူး။ ကျွန်တော့်ဧည့်ခန်းက စားပွဲ၊ ဆက်တီ၊ ကုလားထိုင်တွေဟာ ပလတ်စတစ်ပရိဘောဂပါ။ ကျွန်တော့ စာအုပ်စင်ဟာလဲ ပလတ်စတစ်စာအုပ်စင်ပါဘဲ။

ဇနီးသည်ကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးတရား နည်းနည်းဟောပြီးတဲ့အခါ ကျွန်တော့်သမီးငယ်ဟာ တစ်စခန်းစပါတယ်။ ဘတ်(စ်)ကားစီးရတာကျပ်လို့ သူမအတွက် သင်္ဘောကျဆလွန်းကားလှလှလေး တစ်စီးလောက် ဝယ်ပေးပါလားဖေဖေကြီးဆိုပြီး ဆိုလာပါတယ်။ ကားဈေးတွေကလည်း ဒလဟောထိုးကျနေတော့ လူလတ်တန်းစားတွေဝယ်စီးဖို့ လက်လှမ်းမီနေပါပြီ။ သို့သော် သေသေချာချာလေ့လာကြည့်တော့ သမီးငယ်သွားတတ်တဲ့နေရာတွေမှာ ဘတ်(စ်)ကားသိပ်မကျပ်ပါ။ အထူးကားကိုထိုင်ခုံစောင့်စီးရင်လဲရတယ်။ **Taxi** နဲ့သွားလည်းရပါတယ်။ ဒီတော့ သမီးငယ်ကိုရှင်းပြရတာကတော့ ကားတစ်စီးဝယ်ပြီးစီးရင် တစ်နေ့ ဓာတ်ဆီ ၁၂ ဂါလံကုန်မယ်။ ဓာတ်ဆီ ၁ ဂါလံစာမီးခိုးထွက်မယ်။ ဘတ်(စ်)ကားက တစ်နေ့ ဓာတ်ဆီ ၃၀ ဂါလံကုန်တယ်ဆိုပါစို့။ အဲဒီ ဘတ်(စ်)ကားကို လူ ၃၀၀ လောက်စီးတော့ မိမိကြောင့်ကုန်တဲ့ဓာတ်ဆီက တစ်ဂါလံရဲ့ ၁၀ ပုံ ၁ ပုံ ပဲရှိတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးရှုထောင့်က ကြည့်ရင် ဘတ်(စ်)ကားစီးတာဂုဏ်ရှိတယ်လို့ ပြောသော်လည်း ကိုယ်ပိုင်ကားပဲစီးချင်ကြောင်း တွင်တွင်ပြောနေပါတယ်။

ပွိုင့် (ရိုးရာဝန်းကျင်ဖြင့်တင်ငရးအဖွဲ့) ၏ လှုပ်ရှားမှုများ။

နေပြည်တော်တွင် ပြုလုပ်သော REDD + နှင့်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာများကို REDD+ Stakeholder Network Indigenous Peoples's Participation and Land Tenure system အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတက်ရောက်ခြင်း။

နေပြည်တော်ရှိ REDD+ Stakeholder Network Indigenous Peoples's Participation and Land Tenure system workshop မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံ။

(၆) ကြိမ်မြောက် အာစီယံလူမှုသစ်တောကွန်ရက်အစည်းအဝေးတွင် ပွိုင့်အဖွဲ့ ခင်းကျင်းပြသထားသောပြခန်းကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးဝင်းထွန်းမှ စိတ်ဝင်တစားကြည့်ရှုချီးမြှင့်စဉ်။

(၄) ကြိမ်မြောက် အာစီယံအဆင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ အစည်းအဝေးအပြီး မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဒေါက်တာညီညီကျော်တို့ သစ်တောနှင့်ပတ်သတ်သော ပြဿနာအခက်အခဲများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးပြဿနာများအတွက် လွတ်လပ်ပွင့်လင်းစွာ ဆွေးနွေးနေကြစဉ်။

မိုးကုတ်မြို့တွင် ပွိုင့်အဖွဲ့မှ UNDRIP, FPIC အကြောင်းများကို ဝေငွသင်တန်းပေးနေစဉ်။

တောင်ငူမြို့ လိပ်ဆိုမြို့နယ် အလယ်ကုန်းကျေးရွာတွင် လူငယ်သင်တန်းတက်ရောက်လာသူများ စုပေါင်းဓာတ်ပုံရိုက်ကြစဉ်။

လိပ်ပုပ်ကျေးရွာ ပဲခူးရိုးမရှိ ဒေသခံများမှ ရိုးရာနည်းဖြင့်ငါးဖမ်းကြစဉ်။

လိပ်ပုပ်ကျေးရွာပဲခူးရိုးမ ရှိ ညချမ်းအချိန်တွင် ရွာသူရွာသားများပူးပေါင်းပါဝင်သော မြေပုံအသစ်ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်းကို ပြုလုပ်ကြစဉ်။

Visited to Sabah State of Malaysia

မလေးရှားနိုင်ငံ ဆာဘား (SABAH) ပြည်နယ်ရှိ ဌာနတိုင်းရင်းသားများထံ သွားရောက်လည်ပတ် တွေ့ဆုံခြင်း။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင်ကျင်းပသော အာရှဌာနတိုင်းရင်းသားများ ကြိုတင်ပြင်ဆင်သော အစည်းအဝေး။

Equality Myanmar မှကျင်းပသော HR TOT training တွင် UNDRIP နှင့် FPIC အကြောင်းကိုဝေမျှပြီးနောက် တက်ရောက်ပါဝင်သူများနှင့်တကွ အမှတ်တရဓါတ်ပုံရိုက်ခြင်း။

Oxfam (Australia) နှင့် Earth Right International မှကြီးမှူးကျင်းပသော လွတ်လပ်သော ကြိုတင်အသိပေးတိုင်ပင်မှုနှင့် လူထုသဘောထားရယူခြင်း (FPIC) လူထုအခြေပြု သရုပ်ပြအတ်သင်တန်းမှ နောက်ဆုံးရက်တွင် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ တယောက်ချီဘဝအကြောင်းကို တင်ဆက်ပြသရာမှ ဇာတ်ဝင်ခန်းတခု။

ကရင်ဆင်ဆွဲဒေသတွင် ဒေသခံအစုဖွဲ့ပိုင်သစ်တောအကြောင်းကို ဝေမျှနေစဉ်တွင် ဒေသခံများမှ စိတ်ဝင်တစားနားထောင်နေကြစဉ်။

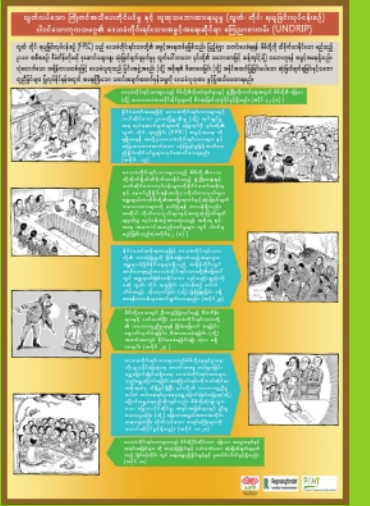
ပဲခူးရိုးမ ကရင်ဆင်ဆွဲဒေသတွင် ကျေးရွာလူထုအစုဖွဲ့ပိုင်သစ်တောအား ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများထံသင်ကြားပို့ချပေးခဲ့စဉ် အမှတ်တရဓါတ်ပုံရိုက်ကူးခြင်း။

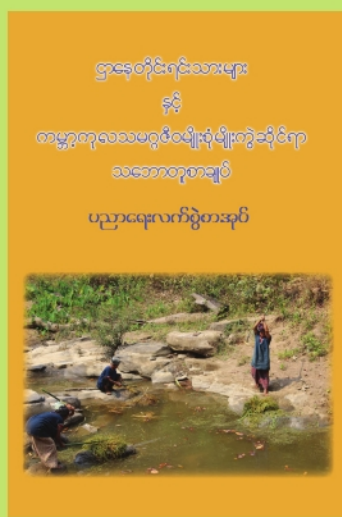
လယ်ယာ၊ နယ်မြေနှင့် သဘာဝသယံဇာတ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များ

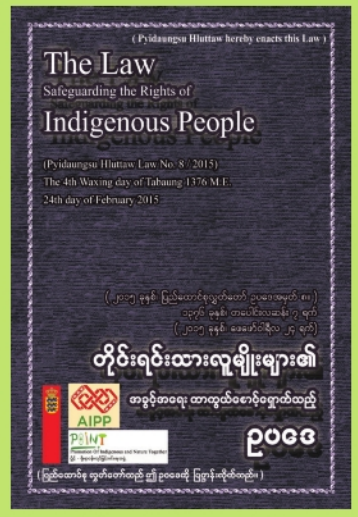
UNDRIP ဝိစိမ်းစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်တွင် နားလည်လက်ခံထားသော ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ အသိပညာပေးပညာပေးခြင်း

လွတ်လပ်သော ကြိုတင်အသိပေး တိုင်ပင်မှု နှင့် လူထုသဘောထား ရယူမှု

ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ဝိစိမ်းစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ

အခြေခံမြေတိုင်းတာခြင်းနှင့် GPS အသုံးပြုခြင်း

သင့်အခွင့်အရေး အတွက် သင်ယူရန်လေ့ကျင့်ပါ

စေ့စပ်ညှိနှိုင်းခြင်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှု သင်တန်းလက်စွဲ

ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး

ဒေသခံတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂပြင်ပကော်မတီ (UNDRIIP) နှင့် ဝေဖန်သစ်များအား နှိုင်းယှဉ်ခြင်း နှိုင်းယှဉ်ထားမှု ယမ္မာကိရောသဘောတရား (CEDAW) တို့တွင် မော်ပြုပါရှိသောဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေး

ဒေသခံတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂပြင်ပကော်မတီ (UNDRIIP) နှင့် ဝေဖန်သစ်များအား နှိုင်းယှဉ်ခြင်း နှိုင်းယှဉ်ထားမှု ယမ္မာကိရောသဘောတရား (CEDAW) တို့တွင် မော်ပြုပါရှိသောဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေး

ဒေသခံတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂပြင်ပကော်မတီ (UNDRIIP) နှင့် ဝေဖန်သစ်များအား နှိုင်းယှဉ်ခြင်း နှိုင်းယှဉ်ထားမှု ယမ္မာကိရောသဘောတရား (CEDAW) တို့တွင် မော်ပြုပါရှိသောဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေး

ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေး (CEDAW)

အာဆီယံအစိုးရများ သူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကော်မရှင် (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights) နှင့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ (Indigenous Peoples)

အာဆီယံအစိုးရများ သူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကော်မရှင် (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights) နှင့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ (Indigenous Peoples)

အာဆီယံအစိုးရများ သူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကော်မရှင် (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights) နှင့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ (Indigenous Peoples)

အာဆီယံအစိုးရများ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကော်မရှင်နှင့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ

လက်တွေ့ အခွင့်အရေးများ

ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများအတွက် လူ့ကိရောသဘောတရားဆိုင်ရာ ဝေဖန်သစ်များနှင့် လူ့ကိရောသဘောတရား (လူ့ကိရောသဘောတရားဆိုင်ရာ ဝေဖန်သစ်များ)

POINT
Promotion of Indigenous and Nature Together

AIPP
Asia Indigenous Peoples Pact

(ကန့်သတ်)

လက်တွေ့ အခွင့်အရေးများ (ကာတွန်း ရုပ်ပြစာအုပ်)

လက်ကမ်းစာစောင်များ

ကကွယ်စောင့်မှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များစနစ်

ကကွယ်စောင့်မှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များစနစ် (SIS)

ကကွယ်စောင့်မှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များစနစ် (SIS)

ကာကွယ်စောင့်မှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များစနစ်

အပွန်နှင့် မသက်ဆိုင်သည့် အကျိုးကျေးဇူးများ

အပွန်နှင့် မသက်ဆိုင်သည့် အကျိုးကျေးဇူးများ

ကာပွန်နှင့် မသက်ဆိုင်သည့် အကျိုးကျေးဇူးများ

သစ်တောလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများ

သစ်တောလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများ

သစ်တောလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများ

ပွိုင့် (ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့) ဓနုနောက်ဆုံးထုတ်ဝေထားသော တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း

တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း

အနံပါတ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၁
၂	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၂
၃	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၃
၄	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၄
၅	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၅
၆	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၆
၇	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၇
၈	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၈
၉	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၉
၁၀	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၁၀
၁၁	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၁၁
၁၂	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၁၂
၁၃	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၁၃
၁၄	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၁၄
၁၅	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၁၅
၁၆	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၁၆
၁၇	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၁၇
၁၈	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၁၈
၁၉	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၁၉
၂၀	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၂၀
၂၁	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၂၁
၂၂	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၂၂
၂၃	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၂၃
၂၄	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၂၄
၂၅	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၂၅
၂၆	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၂၆
၂၇	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၂၇
၂၈	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၂၈
၂၉	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၂၉
၃၀	တာမွန်အကြောင်းလေ့လာထိရှိခြင်း	၃၀

POINT
Promotion Of Indigenous and Nature Together

ပွိုင့် - ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့

ပွိုင့် (ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့) အမှတ် (၁၁၀၂)၊ ဦးအောင်ကျော်လမ်း၊ အရှေ့ဤတုန်း၊ အင်းစိန် - ရန်ကင်း။
ရုံးဖုန်း // ၀၉-၂၅၅ ၂၇၉ ၇၉၇။

အင်တာနက်လိပ်စာ // www.pointmyanmar.org